

Den brugsvidenskabelige Lærestalt.

Ligesom Aarbogen f. 1843 (S. 156 ff.) meddelte det væsentlige Indhold af en af Bestyrelsen i Foraaret 1844 indgivet Indberetning angaaende Lærestaltens Virksomhed og øvrige Forholde i de da sidst forløbne to til tre Aar, saaledes skal her paa lige Maade meddeles en i Novbr. 1847 indkommen lignende Indberetning for det derefter forløbne Tidsrum, som slutter sig til den foregaaende, og som indsendtes samtidigen med et Andragende fra Bestyrelsen der gik ud paa at godtgjøre den uafviselige Nødvendighed af, at den polytekniske Lærestalt, hvis den skulde vedblive at bestaae og at virke paa en hensigtsmæssig og til Videns Forbringere endog blot nogenlunde svarende Maade, maatte tillægges dels for engang den betydelige Sum af idetmindste 50000 rb. til en stor Bygningsudvidelse m. m., dels en Sorøgelse af sine hidtil hafte Indtægter af mindst 6000 rb. aarlig, og paa det Indstandigste at anholde om at Direktionen snarest muligt vilde udvirke Anstalten de saaledes fornødne Tilskudssummer, enten fra de kongelige Finanser eller paa anden Maade. Denne Sag blev af Direktionen strax sat i Bevægelse, men Forhandlingerne desangaaende vare endnu ikke tilendebragte ved Direktionens Oplysning i Marts 1848.

Bestyrelsen bemærker, hvad A. Husrum, Apparater, Samlinger og deslige angaaer, at Lærestaltens Bygninger ikke i det Tidsrum Beretningen omfatter have været underkastede nogen Forandring eller Udvidelse af Betydning, og henviser, med Forbigaaelse af de fornødne Vedligeholdelser, blot til de mindre Udvidelser og Forandringer som nogle af dens enkelte Afdelinger have haft Lejlighed til at udføre, og som ville blive at omtale i Forbindelse med den Tilvært i Apparater og andre Gjenstande der har fundet Sted ved de forskellige Samlinger.

1. Den physiske Samling har, foruden en stor Del mindre Sager, der jevnlig maa benyttes til Forsøg, endvidere anskaffet følgende større Apparater:

Drifts Apparater til at vise at Luftens Udvidelse er Maal for Varmegraden; Bunsens Kulbatteri paa 50 Elementer; en stor Elektromagnet; Apparat til at vise den ved Vandets Sammentrykning udviklede Varme; Augusts Psychrometer af Greiner; en Sinusbousole; en Multiplikator til stor Ledningsmodstand; et Bohnenbergerst Elektrometer; en Elektriseringsmaskine med 2 Skiver; Drifts Apparat til elektromagnetiske Omdrejninger; Froments elektromagnetiske Maskine; et photo; galvanisk Mikroskop; Ratterers Kompressionsmaskine; Soleils Saccharimeter.

Samlingens Huslejlighed til Opbevaring af Instrumenter bestaaer af et større Værelse paa 4 Dag, et mindre paa 2 Dag og et optisk Værelse. Da Pladsen til Instrumenter bliver mindre og mindre tilstrækkelig, har man, for at holde de to første Værelser ryddelige, været nødsaget til at henstille flere store Apparater paa Gulvet i det optiske Værelse, hvor de ikke have deres rette Plads og i høj Grad vanskeliggjøre Værelsets Anvendelse til synlige Forsøg. Det er for Djæbliffet overfyldt med saadanne Sager, og for at skaffe Rum til de ny Apparater der anskaffes, har man været nødt til at hensejtte flere brugbare ældre Instrumenter paa et Pulterkammer. Samlingens Husrum er forøvrigt bleven forøget med to smaa Værelser i den Universitetet tilhørende Nabobygning Nr. 108 og 109 i St. Vedersstræde, hvor der er indrettet et Værksted for den ved Samlingen siden 1ste Apr. 1844 ansatte faste Metaniker. I samme Lejlighed foretages ogsaa endel forberedende Arbejder til saadanne Forsøg hvorved der udvikles Dampene som angribe Instrumenterne. Selve Forsøgene maa desværre, til stor Skade for Instrumenterne, foretages i Instrumentsalen, saalange der ikke i dens umiddelbare Nærhed er et passende Rum hvor man kan bringe de Instrumenter ind som skulle bruges ved Forsøgene. Det forstaaer sig, at her ikke er Tale om Forelæsningsforsøg, som naturligtvis maa foretages i Auditoriet.

2. Det første kemiske Laboratorium har paa Grund af Husrummets Befæstethed maattet indskrænke sig til følgende Anstæffelser:

Reale Redskaber af Platin, Sølv, Kobber og Zin; reale Redskaber for Tilvirkningen af og Underfølgelsen over især organiske Legemer, tildels efter egen Konstruktion; et Mikroskop; nogle pneumatiske Instrumenter; Redskaber af Porcelæn og Glas fra Berlin og Paris. Desuden Jernovne og Glasredskaber, der efterhaanden fortares uden Erstatning af dem som benytte dem.

Dette Laboratorium har i meget lang Tid følt Trang til hensigtsmæssig Forandring af Lejligheden. Dets Bestyrer Prof. Zeise har vel af Universitetet modtaget et rentefrit Laan af 479 rb.*); men i det Andragende til den kongl. Direktion som foranledigede dette Laan havde Professorens oplyst, at selv 800 rb. vilde være en meget utilstrækkelig Sum til at bringe Huslejligheden i en nogenlunde anstændig Tilstand; i en tilbørlig Tilstand kan den kun bringes ved en betydelig Udvidelse.

3. Det andet kemiske Laboratorium har haft følgende Anstæffelser:

En dobbeltvirkende Luftpumpe; en mindre enkeltvirkende do. til organiske Analyser; et Vandekompositionsapparat af Glas med tilhørende galvanisk Apparat; en gjennemstrømmende Model af en Klammeovn; en Spirituslampe af forbedret Konstruktion; Porcelæns-Afdampningskåaler fra Berlin, Flaasker fra Hamborg, ny Jernovne og lignende mindre Inventarier.

Laboratoriet har forøvrigt faaet en betydelig Forbedring i et stort Dampapparat, der dels benyttes til kemiske Arbejder, nemlig til at ophebe Vandbade og Sandbade, dels tjener til Lejlighedens Opbevaring om Vinteren, og som har vist sig særdeles hensigtsvarende.

Af Mangel paa Plads for Deltagerne har man været nødt til at ryddeliggjøre Kælderen under Laboratoriet, der tidligere har været brugt til Materialier, Kul og deslige. I dette Rum, der er alt for slet til at det kunde lønne sig at anvende synderligt paa dets Istandsættelse, har man foreløbigt søgt at stæffe Plads for nogle Deltagere i de stilselige Øvelser.

4. Det tredje kemiske Laboratorium har i det forløbne Tidsrum dels paa Grund af Universitetets Tilskud til dette Laboratorium, dels ved Hjælp af et rentefrit Laan af 600 rb.**), været istand til at anskaffe sig flere højt nødvendige Apparater, hvoriblandt her nævnes:

En Luftpumpe med flere tilhørende Tællere; et Polarisationinstrument; et Forbrændingsapparat; tre forskellige Torringsapparater; forskellige Stativer og Tænger; et Alkoholometer; noget Platin, dels i Plader dels i Traad; forskellige inddelte Glasrør; to Sølvkåaler; mange Præparater og Vareprøver. Endvidere ere anskaffede endel store Tegninger, der afbenyttes ved Forelæsningerne over den tekniske Kemi. Bestyreren af dette Laboratorium Prof. Scharling har for nogle Aar siden af det kongl. Rentekammer modtaget endel kemiske Apparater tillæans, hvoriblandt fandtes en fortrinlig Vægt, med den forpligtelse, enten paa Forlangende at tilbagelevere disse Sager i uskadt Stand, eller at erlægge 150 rb. Da Gjenstandenes Værdi overstiger denne Sum, er der føet Laboratoriet en Tjeneste ved denne Omforening.

5. Tegnestuen har siden sidste Indberetning anskaffet følgende Værker:

Armengauds Publication industrielle; Fortsættelse af Polonceaus Portefeuille de l'ingenieur du chemin de fer; Fortsættelsen af Verhandlungen des Vereins zur Beförderung des Gewerbefleißes in Preussen; den ny Udgave af Péclets Værk om Barmen; Combes Værk om Biergvaesnet og Biergvaerksmaskiner.

Tegnestuen, som i Begyndelsen tilbød tilstrækkelig Plads, er for Tiden overshyldt med Deltagere. Følgen deraf er, at mange maa stilles paa Stæder hvor det til denne Undervisning nødvendige Lys mangler. Man føler derfor i høj Grad Savnet af en større og bedre Lejlighed.

6. Den tekniske Samling og Værktøjsamlingen have i den senere Tid ikke haft nogen synderlig Tilvært, væsentligen af Mangel paa passende Plads, da de Skabe som ere bestemte til at gjemme de herhenhørende Sager, og som man har maattet opstille i Tegnestuen, allerede ere overshyldte. Hensigtsmæssigt vilde det være, hertil at have et eget Rum, hvori Sagerne dels kunde ophænges, dels neblægges under Glas. Forøvrigt ere til disse Samlinger anskaffede adskillige Gjenstande, især ved den Lejlighed som dertil frembød sig paa en Udenlandsrejse som Bestyreren af Samlingen, Lektor Vilken, foretog sig i Sommeren 1844.

Værktøjsamlingen er derved bleven forøget med en Rækkefølge af kunstige Stibestene, en anden Rækkefølge af Sabelmagerværktøj af forbedret Form, en stor Stræberfar af ejendommelig Konstruktion, en Form til at støbe Tinsylseformer, og en Pløtemaskine med øvrige Redskaber til at forfærdige pløtet Stomagerearbejde. For den teknologiske Samling er anskaffet et Vasrelief udført paa Reliefsmaskine, forskellige Prøver paa kunstig Bæd og nogle Laase.

*) Se Aarb. 1846 S. 46 f.

**) Se Aarb. 1845 S. 15.

7. Modelsamlingen har siden den tidligere Indberetning ikke haft nogen Tilvært. Denne Samlings eneste Hjælpefælde bestaaer i den Forpligtelse der paahviler Værkstederne, efterhaanden at forsyne Læreanstalten med Modeller, forsaavidt som Eleverne have Lejlighed til at udføre saadanne. Men da dette naturligtvis ikke bør hindre Forstanderen i at beskæftige Eleverne paa andre Maader, som han med Hensyn til deres Evner og den Tid de opholde sig i Værkstederne antager mere belærende for dem, er det ikke at vente, at man paa den Maade vil kunne erholde noget betydeligt Materiale for en saadan Samling. Udførelsen af en god Model udfordrer desuden en dygtig Arbejder, og om man derfor ogsaa vilde stille sig den Opgave, væsentligen at beskæftige Eleverne med Forsærdigelse af Modeller, vilde man dog af saa uøvede Arbejdere ikke kunne vente sig andet end en simpel Udførelse af en raa Konstruktion, og dermed var man ikke hunderlig hjulpet. I tekniske Læreanstalter, hvor man kan anvende betydelige Midler paa den praktiske Uddannelse, hører vel Udførelsen af Modeller til en Hovedvirksomhed for Lærlingerne. Dog blive de først andtroede saadant Arbejde naar de paa anden Maade have opnaaet den behørigt Arbejdsdygtighed, og ere Modellerne store, udføres heller ikke Alt af Eleverne, men der stilles dem andre lønede Arbejdere ved Siden. Men for at opnaae en saadan Virksomhed udfordres ganske andre Hjælpemidler end de der hidtil have staaet til Læreanstaltens og navnlig til Værkstedernes Raadighed, og Modellerne vilde dog i ethvert Tilfælde blive kostbare. Savnet af en saadan Samling er i høj Grad føleligt for Læreanstalten og gjør i flere Henseender dens Undervisning ufuldstændig. Da desuden en offentlig Modelsamling hører til et af de vigtigste industrielle Dannelsesmidler, troer Bestyrelsen at burde henlede Dømmelsesmyndigheden paa denne ikke blot for Læreanstalten men for hele Landets Industri vigtige Gjenstand. Forøvrigt vil Anskaffelsen af en mere fuldstændig Modelsamling ogsaa udfordre et Husrum som for Øjeblikket aldeles mangler, da de Modeller der haves ere adspredte paa forskjellige Steder, hvor der bedst er Plads til dem.

8. Maskinværkstederne have, med Undtagelse af en fin Vægt og to Skabe, i det forløbne Tidsrum ikke anskaffet andet Inventarium end hvad der behøvedes for at erstatte det forbrugte. Huslejlighedens Indskrænkning har ogsaa haft en meget ufordelagtig Indflydelse paa Værkstederne. Smedeværkstedet, der er i Kjelderen, har iftun tilstrækkeligt Lys fra den ene Side, og naar den Plads fraregnes der behøves til den lønede Arbejder, er der kun 1 Vindue tilovers til en Bænk for Eleverne. Smedkerværkstedet er paa det øverste Loft og kan ikke opvarmes tilstrækkeligt i den koldeste Vintertid, medens Arbejdet om Sommeren vanskeliggjøres ved en besværlig Hede. Den fysiske Samling, Læreanstaltens Arkiv og øvrige Gjenstande, der befindes sig i denne Bygning, ere desuden udfatte for ikke ringe Fare ved den Mængde af letantændelige Materialier der ere opsamlede lige under Taget. Et særskilt Rum til at gemme Materialier i mangler aldeles, og dette vanskeliggjør i høj Grad det Ansvar der paahviler Værkstedernes Forstander.

I Henseende til B. Læreanstaltens Undervisning og øvrige Virksomhed, dens Forholde i saa Henseende til andre Instituter og Autoriteter, var i den forrige Indberetning oplyst, at Antallet af de ved Læreanstalten studerende Examinander i de foregaaende 7—8 Aar havde været 20—25. Dette Antal er senere forøget i ikke ubetydelig Grad og beløb sig i 1847 til 32, hvorunder ikke ere indbefattede 6 Examinander der afsløvere den mathematiske Udgangsexamen i Efteraaret 1846, men endnu ikke havde begyndt at frekventere Læreanstalten. Ligesom tidligere benytttes denne af Extradeltagere med fuldstændig Afbenyttelse. Disse ere ialmindelighed Saadanne som bestemme sig til at studere midt under et Kursus, og de gaae i Regelen over til at blive Examinander. Deres Antal er temmelig stadigt og var for Øjeblikket 2. Læreanstaltens Værksteder have stadigen været godt besøgte; de 13 Pladser der ere disponible have bestandigt været besatte, og der ere altid flere ny Elever anmeldte, der vente paa Vakance for at indtræde. 4 Elever have ved Udgangen af Værkstederne ønsket deres Arbejder bedømte. Bestyrelsen med tilkaldte Sagkyndige har i det Hele erklæret disse Arbejder for vel udførte, den ene Eleves for udmærket vel udførte.

For yderligere at paavise den Nytte Maskinværkstederne udøve, udhæver Bestyrelsen de væsentligste Forskjelligheder mellem Værkstedselevernes Undervisning og den der meddeles i sædvanlige Værksteder. I de sidste gaaer Undervisningen forennemelig ud paa at forklaffe Lærlingen en Færdighed hvorved han paa det Fordelagtigste kan frembringe de Arbejder som Kunderne forlange. Det er altsaa en indskrænket Klasse af Arbejder som fordres af ham, og kun en saadan Fuldkommenhed i Fuldførelsen som Kunderne begjære; men derimod maa han vænne sig til at fuldføre Arbejder som i denne Betydning ere forsvarlige med al mulig

Hurtighed. Man sørger ordentligvis for at gjøre ham til en brugbar Svend, men viser ofte liden Eyst til at danne ham til i Fremtiden at blive en selvstændig Haandværksmester. Den polytekniske Lærestiftelse maa derimod stræbe at danne sine Lærlinger til en højere Bestemmelse. Lærlinger hvis ringe Anlæg indskrænke dem til i Tiden fornemmelig at tjene deres Brød ved den blotte Haandgjerning, ønsker den ikke at modtage. Den vil, saavidt muligt, gjøre sine Lærlinger stikkede til at forestaae Værksteder og bestyre endog mere omfattende Arbejder end de fleste Værksteder frembyde. Man oplærer dem derfor i mange forskjellige Arbejder: Smedning, Snedkerarbejde, Drejning o. s. v. Man giver dem intet andet Arbejde, end det hvorved de kunne lære Noget. Forskjelligheden af Arbejderne øver Haanden, Øjet og Tanken. En vedholdende videnskabeligt ledet Øvelse i Tegning befordrer det samme Øjemed. Dertil kommer, at man har søjet saadanne Anstalter som lede dem til at fortsætte og udvide deres Skolebannelse. Ved denne Fremgangsmaade opnaaes der da, at Lærlingernes Evner udvikles langt hurtigere og fuldstændigere end i sædvanlige Værksteder, og at de i Løbet af omtrent 4 Aar lære at gjøre godt Arbejde henhørende til de nævnte meget forskjellige Haandværksfag. Der fordres ikke udmærkede, men ifkun jevnt gode Evner til at opnaae dette; thi den ene Færdighed understøtter den anden. Men medens de opnaae Dydighed til at gjøre godt, endog fortrinligt Arbejde af saa forskjellig Art, er det naturligt, at de ikke faae den Færdighed i at udføre med størst mulig Hurtighed nogen enkelt Art af Arbejder, som fordres af en Svend i et særegt Haandværksfag. Den som vil gaae over fra Lærestiftelsens Værksteder til denne mere indskrænkede Virkekreds maa hertil underkaste sig en egen Indøvelse; men naar han har opnaaet denne, vil han have den Fordel fremfor dem der gaae over fra den sædvanlige Lærlingsklasse til Svendestanden, at han tillige ved langt mere af det der hører til at blive Mester, end en ny Svend, og vil, lige Flid og Naturanlæg forudsatte, langt hurtigere forfremmes til den mere omfattende og modnere praktiske Dydighed, som gjør den sande Haandværksmester. De af Anstaltens Værkstedselever som søle sig istand til at erhverve sig de Indsigter der fordres af en polyteknisk Kandidat, ville, ved den opnaaede Forening af grundig Fortrolighed med de praktiske Arbejder og højere videnskabelige Indsigter, være stikkede til mange Slags Bestyrelser. Erfaringen bekræfter ganske alt dette. Til at blive Lægesteier er vel ingen af Lærestiftelsens Værkstedselever gaaet over, men derimod ofte til at arbejde i store Værksteder, og tilbids til at blive Medbestyrere eller Medejere af saadanne. Andre have heldigt bestyret praktiske Foretagender som have været dem anbetroede.

Men jo mere man erkjender, hvad Lærestiftelsens Værksteder paa denne Maade udrette, desto beklageligere er det, at Husrummet kun tillader saa faa at nyde godt af denne Indretning, især da det kan antages, at selv en betydelig Forøgelse af Elevernes Antal vil medføre en Udgift engang for alle, men ikke udfordre nogen anden Forøgelse af Værkstedernes Indtægter, end hvad der vil indkomme for Afgangskortene, med mindre man paa en eller anden Maade vil gjøre Undervisningen fuldstændigere.

Foruden den fuldstændige Undervisning Lærestiftelsen meddeler sine Examinander og Værkstedselever, har den ligesom hidtil været benyttet af et stort Antal af Ertradeltagere. Denne Retning i Lærestiftelsens Virksomhed fortjener den største Opmærksomhed og Understøttelse, da den derved er istand til at meddele et vist begrændset Forraad af de forskjellige Kundskaber og praktiske Færdigheder der ere Gjenstand for dens Undervisning, til dem hvis Forholde ikke tillade dem at gennemgaae et fuldstændigt Kursus, eller som kun have særdeles Brug for en vis Del af Undervisningen. De Næringsdrivende hvis Haandtering væsentlig eller tilbids berøer paa kemiske Operationer, saasom Garvere, Farvere og lignende, drage saaledes stor Nytte af at deltage i kemiske Forelæsninger og Øvelser, medens Tegneundervisningen og tilsvarende Forelæsninger ere ligesaa hensigtsvarende for Møllebyggere og Andre der beskæftige sig med mekaniske Arbejder. Naar disse Exempler nærmest skulle vise Lærestiftelsens Indgriben i de forskjellige Industriadrivendes Dannelse, maa det ikke oversees, at Matematikens og Naturvidenskabens Dyrkere her jævnlig søge en Undervisning som de ikke andetsteds kunne erholde, medens de populære Aftenforelæsninger, der om Vinteren holdes for et talrigt og ofte overfyldt Auditorium, tilfredsstillende den hos alle Stænder vorende Trang til at lære Bhyffikens og Kemiens Hovedlærdomme at kende. Allerede i den foregaaende Indberetning blev det vist, hvorledes den her omtalte extraordinære Benyttelse af Lærestiftelsen var i Tilværet. Ved at gennemgaae Antallet af de extraordinære Deltagere i Studieløbet 1841—43 (der gik forud for hin Indberetning), sees det at der til Tegnestuen vare hævde 47 Kvartalskort; i Læreløbet 1843—45 var Antallet 57, i det nu tilendebragte 88. Disse Tal vise en fortsat og meget betydelig Forøgelse, som imidlertid

maa antages at have naaet sit Højeste Jaafremt der ikke gives Tegnestuen Lejlighed til Udvikelse, da Rummet nu er overskylbt. I Læreløbet 1841—43 havdees 83 Afgangskort, gjeldende for et halvt Aar, til de to Dvelfeslaboratorier. Fra 1843—45 var Antallet 104, i det nu tilendebragte var det 106. Ogsaa disse Tal vise en betydelig Foregelse i Laboratoriernes Afbenyttelse. At denne i sidste Kursus ikke er steget i samme Grad som i det foregaaende, har sin Grund i den indstrankede Plads, der har foranlediget flere til at trække sig tilbage, og i det næste Kursus rimeligvis vil have en formindskende Indflydelse paa Antallet, hvis der ikke gjøres Noget for større og bedre Laboratorier.

Til Forelæsninger ere der i de to sidste Læreløb havde 121 betalte Afgangskort. Til hver af de omtalte offentlige Aftenforelæsninger har man uddelt saa mange Afgangskort som Auditoriet rummer, nemlig 250, uden derved at kunne tilfredsstille alle indkomne Begjæringer om Afgang til Forelæsningerne.

Da Undervisningen i Nivellement og Landmaaling ikke er optaget blandt Lærestiftelsens Undervisningsgjenstande, og Kendskab hertil i mangfoldige Tilfælde kan komme dens Kandidater tilgode, og især maa gjøre dem fortrinnsvis skikkede til at anbringes ved de henvørende Jernbaneanlæg, har man kort efter de polytekniske Examina i Aarene 1845 og 1847 foranstaltet en saadan Undervisning for de ny Kandidater, første Gang ved Kapitajn Lumbholtz i Kjøbenhavn, anden Gang efter en mere udvidet praktisk Maalestof ved Jagtjunker Behmann i Kjøge. I det Hele have 10 deltaget i denne Undervisning. Af disse have flere allerede haft Lejlighed til at drage Nytte af Undervisningen, saasom Kandidat Golding som Brolægningss- og Vandinspektør, nuværende Jernbaneinspektør Jensen og Kandidaterne Lønborg og Winzer, der have været beskæftigede ved Jernbanearbejder.

Da det viste sig, at Hensigten med Mag. Steens Ansættelse som Repetent i Mathematik højst ufuldstændigt opnaaedes, idet kun yderst saa Examinander benyttede den Hjælp man havde tiltænkt dem, havde Bestyrelsen igjen denne Foranstaltning i Foraaret 1846. Det vil nedenfor erfares, at man senere har faaet en anden Anvendelse for de 200 rb. af det Glasjenke Fideikommisses Gave hvormed den mathematiske Repetent lønnedes, idet denne Sum nu er bestemt til Honorar for den Docentpost i Mathematik for de naturvidenskabelige Examinander som ifølge kongl. Beslutning af 4de Juni 1847, foreløbigen for to Aar, er oprettet ved Lærestiftelsen.

Efter Statsraad Reinhardt's Død har Professor Steenstrup i det forløbne Kursus overtaget Forelæsningerne over Dyrevidenskab ved Lærestiftelsen. Paa Grund af sin Helbredstilstand har Statsraad Schouw i samme Kursus ikke kunnet foredrage Botaniken, hvorfor man har overdraget disse Forelæsninger til Professor Liebmann.

Den polytekniske Examen blev i Aarene 1842, 43 og 44 ifkun afsluget af 8, hvormod Lærestiftelsen i Aarene 1845, 46 og 47 har haft 12 ny Kandidater, hvilket viser, at den Formindskelse i Kandidaternes Antal hvorpaa i den sidste Indberetning blev gjort opmærksom, atter er hævet. Af bemeldte 12 Kandidater vare 6 Mechanikere, 6 Kemikere; 4 erholdt Karakteren Laudabilis, 7 Haud illaudabilis, 1 Non contemnendus; 2 af dem der erholdt Haud illaudabilis havde tidligere afsluget Examen med Hovedkarakteren Non contemnendus.

Endvidere ere i det forløbne Tidrum examinerede 6 i specielle Fag, af hvilke 1 erholdt Hovedkarakteren Udmærket godt, 2 Meget godt, 1 Godt, 2 Temmelig godt. Ligeledes have 7 Møllebyggere underkastet sig Examen, de 3 med Karakteren: Meget gode Kundskaber, de 4 med: Antagelige Kundskaber.

Instituttet for Metalarbejdere har ligesom tidligere været talrigt besøgt. I Vinteren 1846—47 var Elevernes Antal 117. Undervisningsgjenstandene ere: 1. Drejning, 2. Graving, 3. Drivning, 4. Ejselering og Modellering. Læreren i Drejning meddeler endvidere de Elever der ønske det Undervisning i Drukning paa Drejebænken. En Maskine bestemt til at optrykke ovale Arbejder og tilhørende Lærestiftelsen er udlaaent til Blikkenslagermester Meyer med den Forpligtelse, at han skal meddele dem der ønske det Undervisning i Benyttelsen af samme. Uagtet Omkostningerne ved Undervisningen saaledes bespares, vilde man dog ikke have benyttet dette Middel, hvis Instituttets Lejlighed ikke led af den almindelige Mangel paa Plads som til endnu større Skade for Institutet indstranker Undervisningen i Drejning. I Vinteren 1845 fandt den sædvanlige Udstilling Sted af Elevernes Arbejder, hvortil Lærestiftelsens Samlinger, Industriforeningen og endel Private havde leveret forskjellige Sager. 3 af Instituttets Elever bleve tilkendte Præmier for de af dem udførte Arbejder. — I det forløbne Tidrum er Instituttets Rejsestipendium paa 100 rb. i 2 paa hinanden følgende Aar givet til Urmagersvend Wildschiedt.

Foruden den omtalte Undervisning i Læreanstalten og det samme underlagte Institut for Metalarbejdere, fortsattes det Forhold til andre bestaaende Indretninger som nærmere er udviklet i den oftnævnte tidligere Indberetning. Læreanstalten vedbliver saaledes, ved sine Laboratorier, sine Samlinger og sine Forelæsninger, i flere vigtige Retninger at supplere Universitetets Undervisning. Der gives ingen offentlig pharmaceutisk Undervisningsanstalt, og Pharmaceuterne maa i Læreanstalten søge en væsentlig Del af deres theoretiske og praktiske Dannelse, for at kunne underkaste sig deres Examen, hvis praktiske Del ligeledes afholdes ved Læreanstalten. De Forststuderes Benyttelse af Læreanstalten vedbliver, ligeledes Forholdet til Selskabet for Naturlærens Udbredelse. Siden Aaret 1837 overlades Læreanstaltens store Auditorium til de offentlige Fremvisninger af kemiske og physiske Forsøg dette Selskab aarlig foranstalter. Bestyrelsen har gjerne villet understøtte et Foretagende der vinder almindelig Anerkendelse og upaatvivlelig stifter stor Nytte. Men afsæt herfra, er dette Forhold ogsaa forbelagtigt for Læreanstalten, idet Selskabet til Brug for disse Fremvisninger anskaffer en Mængde, tilbørlige gode Apparater og Modeller, som henstaae i den physiske Samling, og benyttes ved Læreanstaltens Undervisning. I det Hele fortjener det Anerkendelse, at dette Selskab i flere Retninger af dens Virksomhed, navnlig hvor det tilsigter en Undervisning, ganske slutter sig til Læreanstalten. Ikke alene til de omtalte Fremvisninger, men ogsaa til de Foredrag det lader holde i Provindserne, benytter det i Regelen Polyteknikere. Foruden de Søndagsforelæsninger Konferentsraad Orsted holder i dette Selskab, lader samme ved Kandidat Holten om Vinteren holde Foredrag over Fysikken med særdeles Hensyn til Skoleungdommen. Men ved alle disse Foranstaltninger er Selskabet Læreanstalten behjælpelig i at naae det Maal den tilsigter, og den Maade hvorpaa Selskabet virker dertil er den samme som Læreanstalten vilde benytte dersom den havde Midler dertil.

Dog bemærker Bestyrelsen herved, at uagtet de ovenfor omtalte offentlige Aftenforelæsninger, som ifølge Læreanstaltens Forhold til Selskabet holdes om Vinteren, stiftede saa udbreddt Nytte, at Læreanstalten paa ingen Maade bør opgive dem, selv om dette Forhold i Tiden skulde blive hævet, saa er det en uheldig Omstændighed, at disse Forelæsninger samtidig holdes for det større Publikum og for Examinanderne. Derved at de indrettes for en udvidet Tilhørerkreds af Forskudskaber og Fattige, komme de let til at savne Noget af den videnskabelige Form og Grundighed som Hensynet til Examinanderne udfordrer; men der vides intet andet Middel til at hæve dette Misforhold, end at der for Examinanderne holdes særskilte Foredrag, hvilke Læreanstalten dog for Øjeblikket ikke har Gønde til at honorere.

Saavidt Lejligheden tillader, har Bestyrelsen altid overladt Lokalet til Afbenyttelse i passende Mængde. Saaledes har den naturhistoriske Forening i en Række af Aar ladet sine Søndagsforelæsninger holde i Læreanstalten; ligeledes har man overladt Husrum til nogle af de Massmannske Søndagskoler. Dog har man paaføet, at der ved slige Lejligheder ikke paaføres Læreanstalten ekstraordinære Udgifter, og de aarlige Regnskaber oplyse, at man har erholdt Godtgørelse for dertil benyttet Brændsel og Belysning af alle Vedkommende, med Undtagelse af Selskabet for Naturlærens Udbredelse, mod hvilket Anstalten har saamange Forpligtelser.

Det var i den foregaaende Indberetning omtalt, at Bestyrelsen aarlig modtager en stor Del Sager til Betænkning fra de kongelige Kollegier, Domstolene, Kjøbenhavns Magistrat og andre Autoriteter. Antallet af disse Sager er i stadig Tilvæxt. I Aaret 1829 var Antallet 2, 1830 7, og senere steg det Aar for Aar, saaledes at man i Aaret 1843 modtog 72 Sager til Betænkning. I de 3 paafølgende Aar har Antallet været 226, hvilket viser, at disse Arbejder, langt fra at aftage, endnu ere i Tiltagende. Bestyrelsen bemærker, at den vel erkjender sin Forpligtelse til at komme Autoriteterne til Hjælp i paa kommende Tilfælde, og endog anseer det for særdeles heldigt, at den ved disse Betænkninger paa mange Maader kommer til at indvirke paa Afgjørelsen af Spørgsmaal der staae i Forbindelse med Læreanstaltens Virksomhed og Mængde. Den er derfor langt fra at ønske dette Forhold forandret, men kan dog paa den anden Side ikke andet end føle det Byrdefulde ved disse Forretninger, hvoraf endel ogsaa hvile paa enkelte af de andre Lærere, og som ikke bleve forudsete ved Fastsættelsen af de i og for sig lave Sageringer da Læreanstalten blev oprettet. For at vise Omfanget af disse Arbejder, nævnes eksempelvis, at der paa Generalsoldkammer og Kommerce-Kollegiets Opfordring har været nedsat en Kommitte ved Læreanstalten i Anledning af den herskende Kartoffel-Epidemi; at Direktionen for Fødsels- og Plejefistelsen har søgt og erholdt Bestyrelsens Medvirking til at træffe Fore-

byggelsesmidler mod Fugtighed og skadelige Uddunstninger i Stiftelsens Grund; og endelig, at den i Menighedsstyrelsen til Laugsvæsenets Ordning nedsatte Kommitte har haft jevnlige Forhandlinger med Bestyrelsen. Paa Grund af disses særegne Indhold, tilføjes herom følgende nærmere Underretning.

Ved at henvende sig til Bestyrelsen angaaende en paatænkt Forandring i Mesterprøverne, havde bemeldte Kommitte stillet det foreløbige Forslag, at disse Prøver skulde udføres i Lærestanstalten og under dens Kontrol. Bestyrelsen kunde ikke andet end anse Realisationen af denne Plan for særdeles ønskelig, dels fordi Mesterprøverne kun paa denne Maade kunde modtage en passende Modifikation, dels fordi Lærestanstalten upaatvibelig vilde vinde ved at udvides i en Retning der saa nøje er beslægtet med dens øvrige Virksomhed. Det var imidlertid en Selvfølge, at de dermed forbundne Udgifter maatte godtgjøres Lærestanstalten, hvilket Bestyrelsen kun troede at ville skee, naar Kommunen vilde beføje det fornødne Inventarium og bidrage til den fornødne Udvidelse af Lærestanstalten, medens man antog, at de aarlige med Prøverne forbundne Udgifter burde udrædes af dem der skulle udføre dem. I det Kommitteens foreløbige underrettedes herom, udbad man sig meddelelse, hvorvidt den agtede at optage et saadant Forslag i sin endelige Betænkning, for at Bestyrelsen i saa Fald kunde indhente Universitetsdirektionens Samtykke til den paatænkte Udvidelse af Lærestanstaltens Virksomhed. En saadan Meddelelse har Bestyrelsen ikke senere erholdt, og den har Grund til at antage, at Kommitteens ikke har fundet sig foranlediget til at gaae ind paa et Forslag der vilde udfordre et saa betydeligt Pengetilskud. — Samme Kommitte har senere underrettet Bestyrelsen om, at den med Hensyn til de polytekniske Kandidaters Rettigheder til at indtræde i Laugene agtede at bringe visse bestemte Regler i Forslag, der skulde træde i stedet for det ved den kongelige Skrivelse af 1ste Sept. 1830 indførte interimistiske Forhold, hvorefter det kongl. danske Kancelli er bemyndiget til at meddele Brugskandidaterne slige Bevillinger, under Betingelse af saadanne Haandsfærdighedsprøver som i hvert enkelt Tilfælde nærmere blive at bestemme. Bestyrelsen benyttede Kommitteens Dyrkning til foreløbigt at foreslaae, at Lærestanstaltens Kandidater med 1ste og 2den Karakter skulde være berettigede til, uden nogenombestemt Prøve at indtræde i Laugene, hvortilmod Kandidaterne med 3die Karakter ifkun skulde nyde nogen Begunstigelse i denne Henseende naar Bestyrelsen dertil anbefalder dem, saaledes at de dog skulde aflægge en Haandsfærdighedsprøve, hvis de ikke forinden som Laugsvænde eller som Elever i Lærestanstaltens Værksteder havde bevist den behørigte praktiske Færdighed. Ogsaa denne Mening fremsatte Bestyrelsen i Form af en foreløbig Betænkning, idet den forbeholdt sig, naar Planen til en fuldstændig Reform af samtlige Næringsforholde blev den bejendt, at indkomme med et mere bestemt og omfattende Forslag.

Hvad endelig angaaer C. de polytekniske Kandidaters Stilling og Virksomhed, meddeler Bestyrelsen, ligesom ved den tidligere Indberetning, en fuldstændig Fortegnelse over alle de Kandidater der have afsluget polyteknisk Examen, med Angivelse af Karakteren, deres Stilling samt literære og øvrige videnskabelige Virksomhed, forsaavidt derom haves nogen Kundskab. Af denne Fortegnelse skal nedenfor, iøvrigt under Henvisning til den tidligere i Aarb. 1843 indførte Fortegnelse, alene tilføjes hvad der tjener til at supplere denne, nemlig de Forandringer som ere foregaaede i flere af Kandidaternes Stilling, samtlige disses literære Virksomhed, og de senere tilkomne Kandidater.

Af de i Fortegnelsen nævnte 66 Kandidater vare 31 Studenter, blandt hvilke 28 have afsluget Examen philosophikum (5 med Karakteren Laud. enc. orn., 17 med Laud., 6 med Haud illaud.); 39 have taget Examen i anvendt Naturvidenskab, 23 den mekaniske, 4 begge Examina.

Forsøger man at klassificere Kandidaterne efter deres forskjellige Livsstillinger, vil Forholdet omtrent blive følgende:

Embedsmænd i de kongelige Kollegier	2.
Kongl. Embedsmænd med teknisk Virksomhed	9.
Kommunal-Embedsmænd	3.
Bestyrere eller Medbestyrere af egne industrielle Anlæg	9.
Bestyrere eller Medhjælpere ved industrielle Anlæg tilhørende Andre	4.
Andre praktiske Kemikere	7.
— — — — —	
— — — — —	
Mekanikere	5.
Landmænd	2.
Offentlige Lærere	12.
Privatlærere	5.
Elever ved den militære Højskole	1.
Ukjendt Virksomhed	5.
Døde uden at være komne i Virksomhed	3.

saat Antallet bliver 67,

idet en Kandidat er opført under 2 forskjellige Rubriker.

Ved at gennemgaae Listen sees det endvidere, at 29 Kandidater have leveret literære Arbejder.

Ogsaa de fleste af dem som have taget speciel Examen ere gaaede over i Livsstillinger hvor de have særdeles Anvendelse for de Kundskaaber de have erhvervet ved Lærestalten. Blandt disse nævnes: Klædefabrikør Glæsel; A. G. Jensen, Forstander for et Maskinværksted i Jælsborg; Garver Schwartz; Garver Schleisner; meteorologisk Instrumentmager Niessen; Inspektør ved den sjællandske Jernbane Jensen; Guld- og Sølv-Affiner Drewsen.

Supplementfortegnelse over samtlige polytekniske Kandidater indtil Udgangen af 1847, deres nuværende Stilling og literære Virksomhed.

(Se Aarb. 1843, S. 160 f.)

1831. Broager. 3 Bdsf. Sifts, physiske og mathematiske Skrifter en Afhandling over periodiske Kjødebroker, som belønnes med Selskabets Sølvmedallie; Recensioner i Mstr. f. Lit. og i "Fædrelandet".
- Jacobaus. Landmand.
- Nørgaard. Om Mineralvandes Nytte og Anvendelse; Bidrag i Arkiv f. Pharmaci.
- Rend. Nu tillige Jernbanedirektør, R. af Dnb.
- Wilkens. Tillige Lærer i Teknologi v. den militære Højskole. Om Runkeltroer og Runkeltroesfucker; om Fabrikation af Hvidbedesucker i det Smaa; en dansk Bearbejdelse af Karmarsch' Teknologi, ufuldendt; Tillæg til Meyers "Lehrbuch d. Artilleriegewerbe" og Ledetraad ved Forelæsninger over militær Teknologi, begge trykte som Mstr. for d. militære Højskole; Industriforeningens Røttalsberetning Aarg. I-V; forskellige Bidrag til Industriforeningens Tidende og Halvs Tidsskr. f. Landøkonomi. Har i Aaret 1831 holdt Forelæsninger i Aalborg f. Selsk. f. Naturl. Udb.
1833. Vesfel-Brown. Bandt 1834 Universitetets mathematiske Præmie for en Afhandling om diskontinuerede Funktioner.
- Grove. Korfattet Anvisning til Foravl.
- Jerichau. Død 1841. Oversættelse af Pechmanns Skrift om Landevejes Bygning og Vedligeholdelse; flere Bidrag i forskellige Skrifter, navnlig den engl. Bdsf. Sifts Afhandlinger, Poggendorffs Annalen der Physik u. Chemie og Ursins Magazin f. Kunstere og Haandværkere. Erholdt Videnskabernes Selskabs Medalie i Guld for adskillige Opfindelser, blandt andre et Thermometer grundet paa tynde Lamellers Farve. Bidrag i Forhandlingerne v. de skandinaviske Naturforskeres Møde 1840.
- Stabell. Om Behandling af sædvanlig og hydraulisk Kalk, et af Videnskabernes Selskab kronet Prisskrift; Bidrag i Halvs Tidsskr. f. Landhusdyrning; 2 Skrifter om Kjøbenhavns Vandforsyning; Bidrag i Dansk Uggf. Den R.
1834. Holmskjeldt. Bidrag i Dansk Uggf.; Beregning af Resultaterne af Landphysikus Thorsteinsens meteorologiske Observationer i Island, udførte i Collect. meteor. s. ausp. soc. scient. dan. ed. Holdt 1835, 39, 43 Forelæsninger i Aarhus for Selskabet for Naturl. Udb.
- Hummel. Nu tillige Vandinspektør i Kbhvn. Oversættelse af Morins Haandbog for den praktiske Mekaniker med Tillæg. Tidligere Medudgiver af Nyt Magazin f. Kunst. v. Haandv. og af Industriforeningens Tid.; Bidrag i Ursins Magazin; Bidrag i Forhandlingerne v. de skandinaviske Naturforskeres Møde 1842.
- Hammer. Nu Kontrollør ved Gidsbjerget i Segeberg. Bidrag i Industriforeningens Tidende og Handelstidenden.
- Scharling. De chemieis calculorum vesicarium rationibus; Oversættelse af Woblers uorganiske og organiske Kemi; forskellige Afhandlinger i Videnskabernes Selskabs Skrifter; Bidrag i Ursins Magazin, Maanedskr. f. Lit., Arkiv f. Pharmaci, Viebig's og Woblers Annaler, Erdmanns og Marchands Journal, og Forhandlingerne ved de skandinaviske Naturforskeres Møder.
- Schythe. Kammerassessor; oftere udsendt af Regjeringen paa Expeditioner til Island og Grønland. Beskrivelse over Standerborg Amt; Høika, en Monografi; Beretning over den 3die danske Landmandsforsamling; smaa Afhandlinger i forskellige Tidsskrifter. Redigerede en Tid Portefeuillen. I Aarene 1835, 37, 38, 41 holdt han Forelæsninger i Provinterne for Selskabet f. Naturl. Udb.
- v. d. Schmisfen. Efter Forsydenes Huslærer i Esbjerg. Skal have udgivet et Par Smaa-skrifter i det nye Sprog.
1835. Borries. Nu Meddirektør for "Fredens Møllens" Fabrikker.
- Ehlers. Nu Justitsraad, Kommitteret i Gen. Toldkammer; og Commerce-Kollegiet, Medlem af Administrationen for Frederiksværk, R. af Dnb. Bidrag i Dansk Folkeblad, Industriforeningens Tid. og Halvs Tidsskrift.
1836. Jørgensen. Nylig hjemkommen fra en Udenlandsrejse paa hvilken han har studeret de til Agerdyrkningsfaget hørende Videnskaber. Har oftere været benyttet af det offentlige til tekniske Undersøgelser og af Selskabet f. Naturl. Udb. til at meddele Undervisning i Østefabrikationen. — Bidrag i Halvs Tidsskr. i Bdsf. Sifts Afhandlinger: 1. et kronet Prisskrift om Lørens Forkulning; 2. kemisk Undersøgelse af Forholdet mellem Stofferne i en Vedes Næringsmidler og Ekstrementer.

1836. Boye. Praktisk Kemiker i New York. Afhandlinger i Transactions of the American philosophical society.
- Glahn. Bidrag i Halds Tidsskr. og Arkiv f. Pharmaci. Assisterede ved de af Elst. f. Naturl. Udbr. foranstaltede Fremvisninger af physiske og kemiske Forsøg.
- Nothe. Nu Kontorchef u. Gen. Toldkammer. og Kommerce-Kollegiet. En Agerdykningskemi; Danmarks industrielle Forholde; Bidrag i Dansk Ugeskr., nyt stats-økonomisk Arkiv, Industriforeningens Tid., navnlig den afsluttende Prisaafhandlinger. Holdt 1836 Forelæsninger i Roeskilde for Elst. f. Naturl. Udbr. Assisterede i 1838 ved de ovennævnte Fremvisninger.
1837. Ekeröth. Medredaktør af Viborg Stiftstidendes Feuilleton 1845.
- Holmblad. Tillige Borgerrepræsentant.
- Petersen. Nu Adjunkt ved Metropolitan-skolen. Assisterede i 1840 og 41 v. de ovennævnte Fremvisninger.
1838. Bjerling. Død 1846 som Adjunkt ved Horsens lærde Skole. Retsplejen ved Studenter-korpset; Berlins Grundrids af Plantekemien, Overtættelse; om Muligheden af ved kemisk Kunst at forvandle det ene Metal til det andet (Progr. f. Romme Sk. 1839); Plan og Methode for Undervisning i Matematik (Progr. f. Alsborg Sk. i 1843); kemisk-physiske Blandinger, et Aageblad; Bornholms tekn. økonomiske Tid.; populær Lærebog i Mechanik; historia problematis eubi duplicandi. Holdt i Aarene 1838, 39, 40 Forelæsninger i Rønne for Elst. f. Naturl. Udbr.
- Petersen. Foretaar et Teglværk paa Baldbyggaard ved Slagelse.
- Gamæl. Nu Medinteressent i H. C. Gamst & Ko.'s Etablissement.
- Simesen. Grundrids d. elementæren Algebra; die Geometrie genetisch dargestellt; Erindringsord til Arithmetiken. Erholdt Vdsf. Elsts Sølvmedaille for Opfindelsen af et Instrument til at bestemme Hovedets Form og Størrelse.
- Vinstrup. Nu Medinteressent i H. C. Gamst & Ko.'s Etablissement.
1839. Carlsten. Nu kongl. Vandbyggningsinspektør. Har tidligere bygget en Havn ved Vandholm. Assisterede 1841 ved de oftnævnte Fremvisninger. Holdt f. A. for Selskabet Forelæsninger i Maribo.
- Steen. Mag. artium. Nylig hjemkommen fra en videnskabelig Udenlandsrejse. Elementær Arithmetik; Begyndelsesgrunde i den mathematisk Geografi; Næu Mathematik, indeholdende det elementære kursus; de vi et natura infiniti mathematici; Bidrag i Tidsskr. f. Lit. og Kritik; det Bjeringske Plagiat, populær fremstillet af A. Steen og N. Møller; to Hæfter i Anledning af en mathematisk Docentpost's Besættelse ved Lærcanstalten.
- Barfod. Nu Docent i Kemi og Physik ved Veterinærskolen. Dansk Bearbejdelse af Historius' Beskrivelse til Brændevinsbrænding. Bandt Videnskaberens Selskabs Classenske Præmie for Besvarelsen af det Spørgsmaal, hvori Aarsagen til det brandte Lers gavnlige Indflydelse paa Vegetationen er at søge.
- Marstrand. Tilligemed C. Nyrop Interessent i en Fabrik for kirurgiske og andre skærende Instrumenter.
- Ehyaaesen. Ejer af en Stentofabrik i Humlebeek.
1840. Lindberg. Konstitueret Vrolagningsinspektør.
- Veis. Ejer af Aarhus Mølle. Assisterede i 1840 ved titnævnte Fremvisninger. Har i 1840 og 44 holdt Forelæsninger i Provindserne for samme Selskab.
- Jaber. Inspektør ved den polytekniske Lærcanstalt. Engageret af Generaliaben til Udførelse af galvanoplastiske Arbejder. Medredaktør af Arkiv f. Pharmaci og teknisk Kemi. Assisterede i 1840, 42, 44, 45 og 46 ved de oftere nævnte Fremvisninger af Forsøg.
1841. Golding. Konstitueret Vandinspektør. Bandt 1844 Videnskaberens Elsts Bisald for et Arbejde over de Virkninger som udspringe af de Kræfter der tabes ved Gnidningsmodstanden, og erholdt Selskabets Understøttelse til Udførelsen af herdenhørende Forsøg. Holdt 1841 Forelæsninger i Naksvov for Elst. f. Naturlærens Udbr.
- Holten. Midlertidig Docent i Mathematik ved Lærcanstalten, Amanuensis ved den physiske Samling. Assisterer Konferentsraad Wried med Forelæsninger. Erholdt Videnskaberens Selskabs Sølvmedaille for en indsendt Undersøgelse over Ebbe og Flod ved Vandholm. Bidrag i de skandinaviske Naturforskeres Forhandlinger i 1842. Holdt i de 4 sidste Aar ugentlige Forelæsninger for Elst. f. Naturl. Udbr.; assisterer paa 6te Aar ved de af Selskabet foranstaltede Fremvisninger af Forsøg.
- Nees. Korben Løjtnant ved Livjægerkorpset.
- Schjern. Om Solpletter, i Tidsskr. f. Lit. og Kritik.
1842. Vint. Kongl. Juldmagtig ved Mynten i Altona. Paa en Udenlandsrejse for at studere Myntvæsenet.
- Bruun. Assistent hos Stadsguarbejnen.
- Kayser. Tømmermester og Møllebygger. Grundtræk af de for den praktiske Anvendelse vigtigste Sætninger af den elementære Arithmetik og Algebra.
1843. Synneshved. Landmand.

Ny tilkomne Kandidater.

1844. C. J. Grove, Ex. i anv. Ntv. H. ill. Assistent v. Sø-Statens Seilbugsfabrik.
- J. J. Johnstrup, — i do. Laud. Midlertidig antaget Docent ved Sørs Akademi. Bidrag i Dansk Ugeskrift.

1844.	L. S. Soelberg,	Er. i Mn. Laud.	Paa en Udenlandsrejse for at gjøre sig bekendt med Maskinvæsenet.
—	T. J. Biegmann,	— i do. H. illaud.	Tidligere Ingeniør ved Jernbanen mell. Neumynster og Rendsborg; nu ansat ved de Boringer efter Salt som Regieringen lader anstille i Holsten.
1845.	C. J. L. Krarup-Hansen*,	— i anv. Ntv. Laud.	Privatlærer. Uefftellig Skildring af de mærkeligste Vattedyr.
—	L. F. B. Hoyer*,	— i do. Laud.	Forskningsassistent ved Rosenborg Sundhedsbrønde. (Død i 1848).
—	B. J. Hamburger,	— i Mn. H. illaud.	Assistent ved Tegneundervisningen ved Læreanstalten.
—	L. A. Lonborg,	— i do. H. illaud.	Tidligere ansat ved den sjællandske Jernbane. Paa en Udenlandsrejse for at uddanne sig som Jernbaneingeniør.
1846.	J. C. G. Fowitz*,	— i anv. Ntv. H. ill.	Paa en Udenlandsrejse for at gjøre sig bekendt med Cementfabrikationen og lignende Fabrikationer.
—	H. C. B. Fuggaard*,	— i do. Laud.	Paa en videnskabelig Udenlandsrejse.
—	H. P. J. J. Thomsen,	— i do. Laud.	Amanuensis hos Prof. Forchhammer.
—	T. A. Vinzer,	— i Mn. N. cont.	Ansat ved Forarbejderne ved Jernbanen mellem Neumynster og Moen.
1847.	J. Bruhn,	— i do. H. illaud.	Privatlærer.
—	J. C. Seidelin,	— i do. H. illaud.	Lærer ved Agerdykningsinstituttet paa Sojgangsøen.
—	P. S. Barming*,	— i do. H. illaud.	
—	C. S. Sødring,	— i anv. Ntv. H. ill.	

Foranlediget ved et Forslag fra Bestyrelsen sigtende til at afhjælpe det Savn som steds havde vist sig derved, at Mange af de ved Anstalten Studerende ikke medbringe tilstrækkelig mathematisk Dannelse for med den behøvrige Lethed at følge Foredragene, blev det paa Direktionens allerunderdanigste Foreskilling under 23de Juli 1841 allernaadigst bevilget, at der af en af det Classensste Fideikommiss til Udvidelse af Læreanstaltens Virksomhed skjøntet aarlig Sum af 300 rb. maatte indtil videre anvendes 200 rb. aarlig til at lønne en Repetent i Mathematiken, som af Bestyrelsen blev at antage paa 2 Aar ad Gangen, til dels at øve Examinanderne i Mathematik og lede dem til at faae bedre Herredømme over deres Kundskaber i samme, samt til visse Tider at prøve Børstedseleverne i Mathematiken, dels at holde i Løbet af to Vintre et eget Foredrag over den elementære Mathematik*).

Efterat denne Foranstaltning havde været iværksat igjennem tvende af Læreanstaltens Kursus, nemlig fra Efteraaret 1841 til Foraaret 1846, men Indretningen ikke var fundet tilfredsstillende, idet netop de som mest trængte dertil mindst benyttede den, ansaae Læreanstaltens Bestyrelse det for raadeligt at lade den ophøre til sidstnævnte Tidspunkt**), og at tage under nærmere Overvejelse, hvilken anden Foranstaltning der med større Nytte kunde træffes for at lette det mathematiske Studium for de naturvidenskabelige Examinander; og Bestyrelsen indkom derefter med nedenstaaende Forslag.

Bestyrelsen bemærkede, at ligesom mange af Examinanderne i anvendt Naturvidenskab ikke kunne anvende den Tid og de Kræfter paa Mathematiken som udfordres for at følge et Kursus der maa fuldføres for dem i en kortere Tid og rykke hastigere frem end det ellers maatte ønskes, og i enkelte Henseender gaae noget dybere, med Hensyn til den anden Klasse af Examinander, nemlig i Mekanik, for hvilke Foredraget videre fortsattes, saaledes vilde formentligen, baade ifølge Bestyrelsens egen Erfaring og efter den almindelige blandt de ældre Polyteknikere herskende Mening, det Gavnligste der kunde skee for den mathematiske Undervisning ved Læreanstalten være, at indrette et eget mathematisk Kursus for dem som forberede sig til den naturvidenskabelige polytekniske Examen. Dette vilde have den Fordel, at man ganske kunde rette Undervisningen efter denne Klases ejendommelige Løb, ved at vælge det rigtige Maal af Kundskaber som skal meddeles, den Methode hvorved de lettest knytte sig til de Studerendes øvrige Kundskaber, og de Exempler og Øvelser der blive dem

*) Se herom Aarb. 1841 S. 50 ff.

**) Se Aarb. 1845 S. 165 samt her ovenfor S. 175.

mest indlysende. Under de hidtilværende Forholde derimod var det uundgaaeligt, at de naturvidenskabelige Examinander, som fulgte de for Mekaniikere isærdeleshed indrettede Forelæsninger, maatte i de første 9 Maaneder anvende en hejst anstrengende Flid for at kunne benytte dem, og dog ikke beholdt Tid nok tilovers for ret at tilegne sig dem. I den følgende Tid af deres Studereaar hindredes de ved andre Arbejder fra behørigt at gjen tage det Lærte og videre at øve sig deri, hvilket havde til Følge, at deres mathematisk Kundskaber ikke bleve saa modne som ønskeligt, og at disse Kundskaber kom til hos dem at staa temmelig isolerede fra deres øvrige Viden.

Det var angaaende Indførelsen af et saadant eget mathematisk Kursus for de naturvidenskabelige Examinander, hvilket vilde foranledige en Forandring i det for Lærestiftelsen under 5te Juni 1829 allernaadigst approberede Reglement, at Bestyrelsen indkom til Direktionen med følgende Forslag:

1. at der holdes egne Forelæsninger og Øvelser i Mathematiken for Anstaltens naturvidenskabelige Examinander;
2. at denne Undervisning fordeles paa 4 Halvaar;
3. at der til at meddele den antages, for det Første kun for det næste Kursus, en Lærer, som tillige er Examinator i det Foredragne ved den polytekniske Examen;
4. Honoraret for denne Lærer er 200 rb. aarlig, der udredes af det Bidrag som Lærestiftelsen har fra det Glænske Fideikommiss.

Det blev i det ovennævnte Reglement for den polytekniske Lærestiftelse i §§ 37—40 foreskrevet, at i hvert af de 4 Halvaar som henhøre til hvert af Anstaltens Kursus, skal holdes Forelæsninger over Mathematiken; men da det i den følgende § 57 bestemmes, at ved den polytekniske Examen i anvendt Naturvidenskab i Mathematik alene skal gjøres Rede for hvad der er foredraget i det første Halvaar, og en Del af hvad der er foredraget i det andet Halvaar, var saaledes det mathematisk Kursus ved Lærestiftelsen i sin Helhed egentlig ikke beregnet paa de Examinander der mest lægge Vind paa og tage Examen i anvendt Naturvidenskab, men kun paa den anden Klasse af de Studerende, nemlig Examinanderne i Mekaniik, og det er let at indsee, at da det andet Halvaars Foredrag kun for en Del, og de to senere Halvaars slet ikke vedkomme hine Examinander, kan den hele mathematisk Undervisning ikke saaledes sættes i Forbindelse med de øvrige for dem bestemte Forelæsninger og Øvelser, eller deres Kundskaber i Mathematiken saaledes for dem gjøres anvendelige eller overhovedet vedligeholdes, som om der igjennem alle fire Halvaar for disse Examinander, ligesaa vel som for den anden Klasse af Examinander, holdtes egne mathematisk Foredrag, der netop vare indrettede og afsaaede for deres Lær alene.

Direktionen skønnede saaledes ikke rettere, end at det af Bestyrelsen fremsatte Forslag var særdeles hensigtsmæssigt og gavnligt for den ene, og det uden tvivl den større, Halvdel af de ved Lærestiftelsen Studerende, og vilde kunne væsentligen bidrage til at afhjælpe den Mangel i Examinanderne's mathematisk Kundskaber som Bestyrelsen havde haft saamegen Anledning til at beklage sig over, og da, efter hvad af Bestyrelsen var forklaret, den til at fremhjælpe bemeldte Undervisning ifølge den allerhøjeste Resolution af 23de Juli 1841 trufne Foranstaltning, at ansætte en Repetent i Mathematiken, ikke havde haft den tilsigtede Virkning, og den dertil anvendte Sum saaledes vilde være disponibel til at kunne opnaa den nu foreslaaede Forbedring, kunde Direktionen saameget mindre tage i Betænkning allerunderdanigst at anbefale den af Bestyrelsen foreslaaede Modifikation i Lærestiftelsens Reglement.

Paa Direktionens i Genhold til det Anførte nedlagte allerunderdanigste Forestilling behagede det Hans Majestæt under 4de Juni allernaadigst at beslutte saaledes:

Vi befale allernaadigst en saadan Modifikation i det under 5te Juni 1829 allernaadigst approberede provisoriske Reglement for den polytekniske Lærestiftelse, at der, ved Siden af de i Reglementets §§ 37, 38, 39 og 40 foreskrevne Foredrag i Mathematiken gennem de fire første Halvaar af ethvert Kursus ved Lærestiftelsen, bliver at holde en anden Række af Forelæsninger over Mathematiken, fordelte paa de samme fire Halvaar og alene bestemte for de Examinander der agte at tage Examen i anvendt Naturvidenskab. Hvorhos Vi allernaadigst hemndige Direktionen til, foreløbigt for det næste Kursus ved Lærestiftelsen, at antage en Lærer til at holde fornævnte ny Forelæsningsrække i Mathematiken og til at examinere i det Foredragne ved den polytekniske Examen, mod et Honorar af 200 rb. aarlig, der udredes af det af det Glænske Fideikommiss i Mæret 1841 skjænkede aarlige Bidrag til Lærestiftelsens Fornødenheder af 300 rb.

3 Genhold til den saaledes givne allerhøjeste Bemyndigelse har Direktionen, efter derom at have modtaget Forslag fra Bestyrelsen, under 20de Juli konstitueret polyteknisk Kandidat **Carl Valentin Solten** til, foreløbigen for det næste Kursus ved Lærestalten, mod det anførte Honorar af 200 rb. aarlig, at holde de ommeldte Forelæsninger over Mathematiken og at examinere i det Foredrag ved den polytekniske Examen.

Til de i Marts og April afholdte brugsvidenfabelige Examina meldte sig nedenslaaende 4 Examinander, hvilke alle bestode med Hovedkarakter **Haud illaudabilis** og med de angivne Specialkarakterer i de enkelte Rubriker, nemlig 1 i Examen i anvendt Naturvidenskab, 3 i Examen i Mechanik; men af de 3 sidstnævnte havde de to ogsaa det foregaaende Aar taget Examen, hvis Udfald de nu erholdt forbedret, saa at kun to ny Kandidater ere tilkomne, en i hver af de to Gramina. Til Examen i specielle Fag indstillede sig 3 Examinander, af hvilke dog de to forlode Proven, den 3die bestod med Hovedkarakter Udmærket godt og de nedenfor anførte Specialkarakterer.

Examen i anvendt Naturvidenskab.

Praktisk og skriftlig Prøve.

Forsærdigelse af et organisk Præparat.....
.....
Organisk Analyse.....
Uorganisk
Forsærdigelse af et uorganisk Præparat.....
Tegning.....
Uorganisk teknisk Kemi.....
Organisk
Mathematisk Fysik.....
Kemisk.....
Mathematik.....
Teknologi.....

Sødring, Christoffer Hansen, Examinand fra 1843.

Mundtlig Prøve.

Kemisk Theori.....
Uorganiske Legemers Analyse.....
Organiske Legemers almindelige og analytiske Kemi.....
Uorganisk teknisk Kemi.....
Organisk
Mathematisk Fysik.....
Kemisk.....
Mathematik.....
Teknologi.....
Mineralogi, Kryсталlografi og Geognosi.....
Botanik.....
Zoologi.....
Hovedkarakter.....

Examen i Mechanik.

Praktisk og skriftlig Prøve.

	Bruhn, Jbn., (se forr. Aar.)	Barming, Pb. Søegh, (se forr. Aar.)	Seidelin, J. Ch., Examin. fra 1842.
Praktisk Opgave i Maskinlære.....	h. ill.	h. ill.	laud.
Tegning ved denne Opgave.....	l. p. c.	laud.	l. p. c.
Prøvetegninger for Løbet af Kursus.....	l. p. c.	h. ill.	l. p. c.
Deskriptiv Geometri.....	laud.	h. ill.	l. p. c.
Differential- og Integralregning.....	h. ill.	h. ill.	l. p. c.
Kalkulens Anvendelse paa Geometrien.....	laud.	laud.	h. ill.
Højere Mechanik.....	vix. n. c.	n. cont.	n. cont.
Mathematisk Fysik.....	h. ill.	laud.	h. ill.
Kemisk.....	laud.	h. ill.	laud.

	Bruhn.	Barming.	Seibelsin.
Kemi	h. ill.	laud.	laud.
Teknologi	laud.	laud.	laud.
Skriftlig Maskinlære	laud.	laud.	laud.
Mundtlig Prøve.			
Algebra	n. cont.	h. ill.	laud.
Differential- og Integralregning	laud.	laud.	h. ill.
Kalkulens Anvendelse paa Geometrien	laud.	n. cont.	h. ill.
Højere Mechanik	h. ill.	h. ill.	h. ill.
Maskinlære	n. cont.	n. cont.	n. cont.
Theoretisk Kemi	h. ill.	laud.	h. ill.
Kemisk Teknologi	n. cont.	laud.	vix. n. c.
— Physik	laud.	laud.	n. cont.
Mathematisk Physik	l. p. c.	laud.	n. cont.
Teknologi	laud.	h. ill.	laud.
Deskriptiv Geometri	laud.	h. ill.	laud.
Teknisk Mechanik	h. ill.	h. ill.	h. ill.
Hovedkarakter	Haud illaud.	Haud illaud.	Haud illaud.

Examen i specielle Fag.

Praktisk og skriftlig Prøve.

Differential- og Integral-Regning	laudabilis præ cæteris.
Kalkulens Anvendelse paa Geometrien	laudabilis præ cæteris.
Højere Mechanik	laudabilis præ cæteris.
Mathematisk Physik	laudabilis.
Kemisk Physik	laudabilis.

Mundtlig Prøve.

Algebra	laudabilis præ cæteris.
Differential- og Integral-Regning	laudabilis præ cæteris.
Kalkulens Anvendelse paa Geometrien	laudabilis præ cæteris.
Højere Mechanik	laudabilis præ cæteris.
Kemisk Physik	laudabilis.
Mathematisk Physik	laudabilis.
Hovedkarakter	Udmærket Godt.

Petersen, S. Ad.,
Rand. Philos. (1840).

De skriftlige Opgaver ved begge Examina vare følgende:

A. For Kemikerne.

Mathematik. At fremstille Formlen for plane Kurvers Rektifikation med speciel Anvendelse paa Eploiden. Mathematisk Physik. Der vises først af Sagens Natur, at den Lov, at Kræfterne forholde sig omvendt som Afstandens Kvadrater, er en Grundlov, dernæst angives og udvikles de vigtigste Exempler paa Naturvirkninger hvori den viser sig. Kemisk Physik. At fremstille de senere Aars vigtigste Opfindelser angaaende Indretningen af galvaniske Apparater. Organisk-tekniisk Kemi. Hvilke ere de vigtigste Arbejder som foretages ved Tilberedning af Al? Uorganisk-tekniisk Kemi. Glasfabrikationen. Mechanisk Teknologi. Om Metallegeringer ialmindelighed og de vigtigste Metallegeringer isærdeleshed.

B. For Mechanikerne.

Mathematik. 1) At integrere under endelig Form Ligningen

$$\frac{d^4y}{dx^4} - 2a \frac{d^2y}{dx^2} + (a^2 + b^2)y = 0.$$

2) Hvorledes bestemmes Krumningsradius og Krumningscentrum for dobbelte krumme Linier?
3) Af de Kepleriske Love at udlede Hovedformlerne for den elliptiske Bevægelse af Planeterne.

Mathematisk og kemisk Physik. Som for Kemikerne. Mechanisk Teknologi. Ligeledes. Theoretisk Kemi. Under hvilke Omstændigheder dannes Fosfophorets Iiter, og hvilke ere dets Sammensætninger og Egenskaber?

Beholderen A har et Bandspejls Areal = 10,000 □ Al.
B et Bandspejls Areal = 12,000 □ Al. Afstanden mellem Bandspejlene h = 7 Fod. Naar nu A afgiver

Bånd til B gennem Stigbordet a af et Areal = 4 □ Fod, saa spærges, hvor lang Tid der vil medgaae inden Bandspejlene i begge Beholdere staae i ens Højde (Formlen udvikles)? Maskin-konstruktion. At konstruere en Dampmaskine med Expansion og Kondensation, idet Affparringen finder Sted paa 1/4 af Stemplets Vane, Expansion under de øvrige 3/4 af Vanen. Maskinen skal være dobbeltvirkende og have 20 Hestes Kraft samt gjøre med Krumtappen 20 Omdrejninger i Minuten. Tegningsgeometri. Der er givet en horisontal Cirkel og en ret Linie i en vilkaarlig Stilling, man søger det geometriske Sted for alle de Punkter der befæde sig i en givent Afstand A' fra Cirklen og i en anden givent Afstand A fra den rette Linie. Til et Punkt i den fundne Kurve konstrueres Tangenten.

Udgangsexamen i Mathematik holdtes til den forefrevne Tid, i November Maa-
ned, for 23 som dertil havde meldt sig. Af disse bleve dog kun efternævnte 12 antagne:
Odens, Carl Felix Ludvig. Meyer, Herman Wilhelm Henrik.
Kreuchen, Peter Petersen. Student fra Sorø. Olsen, Emil Laurits.
Hannemann, Daniel Wilhelm Rudolf. Poulsen, Biffus Immanuel, Student fra Sorø.
Jensen, Carl Reinholdt. Reimers, Carsten Johan Henrik.
Knudsen, Thorvald. Rohde, Puvdig.
Lorentzen, Carl August Henrik. Svendsen, Andreas Christian.

Foruden disse og de ældre Examinander frekventeredes Læreaanstalten derefter af 18
Ertradeltagere med fuldstændig Afbenyttelse. Til Laboratorierne vare af Ertradeltagere hævdede
30 Udgangskort, til Forelæsningerne 34, til Tegnestuen 11.

De ved Læreaanstalten i Sommeren 1847 og Vinteren 1847—48 anmeldte Fore-
læsninger og Øvelser ville findes ovenfor i Forbindelse med dem ved Universitetet, i
hvis Lektions-Katalog de optages. Angaaende de i Vinteren 1846—47 og Sommeren
1847 holdte Forelæsninger og Øvelser er det Nærmere kun for enkelte af Lærernes
Vedkommende indberettet, hvilket saaledes her alene kan meddeles:

Konferentsraad Ørsted har i Vinterhalv-
aaret laast offentlig 4 Timer ugentlig over Jord-
klobens Fysik for en Tilhørertreds af 140. Om
hans Forelæsninger i Sommerhalvaaret savnes
Oplysning.

Prof. Forchhammer har i Vinterhalv-
aaret indtil Midten af Februar laast 2 Timer
over almindelig Dyktognosi, som Næst af en
Forelæsning fra forr. Halvaar, Tilhørernes An-
tal 11, 2 Timer over almindelig Geognosi for

14 Tilhørere, 4 Timer over teknisk-uorganisk
Kemi for 20 Tilhørere, og i 12 Timer holdt
kemiske Øvelser i Laboratoriet, hvori 33 deltog.
I Sommeren har han i 2 Timer holdt Exa-
minatorier over almindelig Kemi og i 12 Timer
fortsat Øvelserne i Laboratoriet.

Prof. Scharling læste i Vinterhalv-
aaret i 4 Timer over de organiske Stoffers kemiske
Teknologi for 138 Tilhørere.

En af sine ældste Lærere har Læreaanstalten i 1847 mistet i Professor Zeise,
der som oven anført døde den 12te Novb. Hans Post er først i 1848 bleven besat med
Professor Scharling, hvis hidtilværende Stilling derved ophørte, men som strax efter
Dødsfaldet var af Direktionen bleven konstitueret til at overtage den Afdødes Forelæsninger.
En ny Lærer har Anstalten faaet i Kandidat Solten, hvis Antagelse til midlertidig Do-
cent i Mathematik ligeledes ovenfor er berettet.

I husholdelig Henseende er at bemærke, at den oftere i Aarbogen omtalte Foran-
staltning, at en saakaldet Inspektorsfriver var bleven ansat, foreløbig paa to Aar,
saaledes at den til hans Lønning fornødne Sum af 200 rb. udtages af Avisindtægterne,
nu ved en kongelig Beslutning af 5te Novb. 1847 endvidere er forlænget paa de to Aar
1848 og 1849.

— Den i de seneste Aar begyndte Opsamling af en Pengestol ved Hjælp af ind-
komne Kjendelser for Overdragelse af Apothekerbevillinger er ogsaa i 1847 bleven fort-
sat, og vare derved de ved Udgangen af 1846 opsamlende 2500 rb. opværede til 3250 rb.
i kongelige Obligationer.

De i 1847 fete Overdragelser og fastsatte Kjendelser vare følgende:

Ved Lemvig Apotheks Overdragelse til Kand. Pharm. A. M. Gilschou, Hjørring
Apotheks til Kand. Pharm. S. Christens, Skive Apotheks til Kand. Pharm. N. Nielsen, og
Nysted Apotheks til Kand. Pharm. S. C. Pontoppidan, bleve Kjendelserne fastsatte, i det først-
nævnte Tilfælde til 250, i de to næste til 300 rb., i det sidstnævnte til 200 rb., ialt
1050 rb., hvoraf de to Trediedele eller 700 rb. tilfaldt Læreaanstalten. Desuden indkom
400 rb. i Afdrag paa den tidligere omtalte Refognition for Bevillingen til et nyt Apotheks
Anlæg i Nørresundby.

Udbetalingen paa den ikkerentebærende Hjælp til Regaliefonden ved Hjælp af Avisindtægterne er i 1847 gaaet frem overensstemmende med hvad herom er bestemt, saaledes som nedenstaaende Regnskabs-Oversigt nærmere udviser.

Ifølge det aflagte Regnskab har nemlig Lærestiftelsen i 1847 haft følgende Indtægter og Udgifter:

Indtægt.	Indkommet i 1847.		Mere end Budgetsummerne.	
	rb.	fl.	rb.	fl.
1. Renter af Lærestiftelsens Kapitalformue	6716.	"	32.	"
2. Bidrag fra Adresseløbet	2000.	"		
3. — — den Rejsepenge Fond	1000.	"		
4. — — Selskabet til Naturlærens Udbredelse	600.	"		
5. — — det Classenske Fideikommis	300.	"		
6. Universitetets Bidrag til det 1ste og 3die Laboratorium	700.	rb.		
efter Afdrag af det herpaa i 1845 udbetalte Forskud	100	—		
	600.	"		
7. Den til Løn for Læreren i geometrisk Tegning og for en Inspektorskriver bestemte Del af Avisafgiften	300.	"		
8. Betaling for Afbenyttelsen af Lærestiftelsens Forelæsninger og Øvelser .	2326.	39	676.	39
Der var nemlig indkommet:				
for Afgangsført til 1ste Laboratorium	194.	rb. 4 fl.		
— — — — — 2det	170	— 50 —		
— — — — — Tegnestuen	214	— 61 —		
— — — — — Afgang til Maskinværkstederne og Tegnestuen	404	— 27 —		
Gebyr for Forelæsningerne	72	— 50 —		
for fuldstændig Afbenyttelse af Undervisningen	1006	— 26 —		
— — — — — Examina og Testmonier	238	— 13 —		
— — — — — den pharmaceutiske Examen	26	— " —		
	2326.	rb. 39 fl.		
9. Halvdelen af Nettogevinsten for Arbejder der udføres i Værkstederne ...	518.	89	98.	89
10. Lejeindtægter	150.	"		
11. Erstatning for Brændsel og Gas af dem som benytte Lejligheden	107.	"	15.	"
12. Tilfældige Indtægter	566.	46	438.	46
Herunder ere indbefattede de Summer som ere rekonterede af Værkstedelever og som i Regelen blive at tilbagebetale disse naar de have gjenneaaet Værkstederne, for 1847 til Beløb 237 rb. 57 fl.				
Summa Indtægt	15184.	78		
hvorhos er indkommet over Budgetsummerne			1260.	78

Udgift.	Udgifvet i 1847.		Mere end Budgetsummerne.		Mindre end Budgetsummerne.	
	rb.	fl.	rb.	fl.	rb.	fl.
1. Lønninger og Honorarer for Forelæsninger	5400.	"			200.	"
Besparelsen bibræver fra, at de 200 rb. som tidligere blev anvendte til en Rejsepenge til Mathematisk 1ste have fundet Anvendelse i 1847.						
2. Løn til en Inspektorskriver og Honorar til Regnskabsføreren ..	300.	"				
3. Til det 1ste femte Laboratorium	1781.	78	281.	78		
Foruden denne Sum er i 1847 endvidere forbrugt til Fordel for dette Laboratorium det af Universitetets Kasse ifølge kongl. Beslutning af 13de Nov. 1846 (hv. s. forr. Nr. S. 46, 148) modtagne rentefri Laan af 479 rb. til Forbedring af Laboratoriets Huusrum og Inventarium.						
4. Til det 2det Laboratorium	1524.	26	249.	26		
5. — — — — — 3die	356.	27	6.	27		
6. Maskinværkstederne	1242.	62½			277.	33½
Den hele Udgift har været	5072.	rb. 80½ fl.				
deraf er indkommet for leverede Arbejder	4349.	rb. 11 fl.				
efter Fradrag af den halve Nettogevinst	518	— 89 —				
	3880	— 18 —				
	1242.	rb. 62½ fl.				
7. Den pbyssiske Instrumentsamling	449.	84			25.	12
8. — teknologiske Samling	"	"			100.	"
9. Tegnestuen	62.	56			87.	40
10. Erstatning til Universitetet for den af Lærestiftelsen benyttede Professoregaard	400.	"				
11. Til Gasbelysning, Brændsel, Statter, Vedligeholdelser, Løn til 2 Karle, og andre Udgifter vedkommende Lærestiftelsens almindelige Økonomi	1632.	84	62.	84		
12. Renter og Afdrag til den almindelige Stofond	300.	"				
13. Til forskellige Udgifter og ekstraordinære Bidrag til enkelte af Stiftelsens Afdelinger efter Bestyrelsens Anvisning	297.	82			86.	14
Summa Udgift	13748.	19½	600.	23	776.	3½

	Udgivet i		Mere		Mindre	
	1847.		end		Budgetsummerne.	
	rb.	fl.	rb.	fl.	rb.	fl.
Doverført	13748.	19½	600.	23	776.	3½
Gradrages det som er udgivet mere end kalkuleret.....					600.	23
er i det Hele udgivet mindre end efter Budgettet.....					175	76½
Som oven anført var indkommet over Budgettet.....					1260	78
Den hele Indtægtsfum var.....	15184.	78				
altsaa Overskud af Indtægt mod Udgift	1436.	58½			1436.	58½

Men hertil kommer, som extraordinær Indtægt udenfor Budgettet, de indkomne Kjen-
delsler i Anledning af Apotheker-Bevillingers Overdragelse med 833 rb. 32 fl.
hvori afsaaer hvad de derfor indkjøbte 750 rb. i kongelige Obligationer
have køstet over Pari, tillagt vedhængende Renter 48 — 65 —

784. 63

hvorefter udkommer Læreaanstaltens samlede Formueforøgelse i 1847 2221. 25½

hvilken er fordelt saaledes mellem den rentebærende og ifferentebærende Formue, at
hin fra 167500 rb. " fl. er foreget med 750 rb. " fl. til 168250 rb. " fl.
denne — 5346 — 73½ — — — 1471 — 25½ — — 6818 — 3 —
tilsammen fra 172846 rb. 73½ fl. foreget med 2221 rb. 25½ fl. til 175068 rb. 3 fl.

Den rentebærende Formue bestaar dels i den Læreaanstalt oprindelig tillagte store kongelige
Obligation til Beløb 165000 rb.
dels i de i 1845—47 for de indbetalte Kjenbelsler for Apotheker-Bevillinger erhvervede
lignende Obligationer til Beløb 3250 —
168250 rb.

Den ifferentebærende Formue bestod i følgende:

- den Læreaanstalt ved kongl. Beslutning af 1ste April 1842 tilstaaede Sum af Avisindtag-
terne som Driftskapital og Forskud..... 3500 rb. " fl.
- disponibel Beholdning paa den saakaldte "særegne Indtægters Konto", som
ved det ovenanførte Overskud af Indtægt mod Udgift 1436 rb. 58½ fl.
var opvoret fra Beløbet d. 31te Decb. 1846 1831 — 22½ —
til 3267 — 81 —
- Beholdning af Recognitionerne for Apothek-Overdragelser efter Indkjøbet af
de ovennævnte Obligationer 50 — 18 —
er de ovenanførte 6818 rb. 3 fl.

Med Hensyn til Læreaanstaltens Gjæld til Regaliefonden, der forrentes og afdrages ved Hjælp
af Avisindtagterne, bemærkes, at disse Indtægter i 1847 indkom med..... 5146 rb. 75 fl.
eller efter Gradrog af de oven under 6te Indtægtspost anførte, til Lønninger udtagne, 300 — " —
4846 rb. 75 fl.

hvilket Beløb, overensstemmende med den kongl. Beslutning af 16de Febr. 1844, er anvendt dels
til at forrente den rentebærende Del af bemeldte Gjæld, som udgjor 83437 rb. 89 fl., dels til
Afdrag paa den ifferentebærende. Renten af Gjelden er 3337 — 50 — og den
øvrige Del af Avisindtagten, nemlig 1509 — 25 — er saale-
des anvendt til Afdrag paa den ifferentebærende Gjæld, som derved fra..... 19431 rb. 53 fl.
er nedbragt til 17922 rb. 28 fl.

Gjelden til den almindelige Skolefond, der forrentes og afdrages med de under 12te Udgifts-
post anførte 300 rb., og som ved Udgangen af 1846 var nedbragt til 4201 rb. 29 fl.
er derved i 1847 formindsket med 133 — 26 —
og udgjorde derefter d. 31te Decb. 4068 rb. 3 fl.

Læreaanstaltens Skyldposter udgjorde saaledes d. 31te Decb. 1847

- rentebærende til Regaliefonden og til Skolefonden tilsammen 87505 rb. 92 fl.
- ifferentebærende til Regaliefonden de ovennævnte..... 17922 — 28 —
ialt rentebærende og ifferentebærende 105428 rb. 24 fl.

Svorhøjs enkelte af Læreaanstaltens Afdelinger paahvile følgende Gjeldsposter:
det første Laboratorium et samme fra "særegne Indtægters Konto" i 1843 forstrakt Laan, der af-
drages med 28 rb. aarlig og d. 31te Decb. 1847 udgjorde til Rest..... 128 rb. 56 fl.
samme Laboratorium det fra Universitetet ifølge kgl. Besl. af 14de Nov 1846 ud-
betalte Laan (hv. s. forr. Aarg. S. 46) nu til Rest 449 — " —
det tredje Laboratorium det samme i 1845 udbetalte Forskud paa Universitetets aar-
lige Bidrag (se Aarb. 1845 S. 15) stort til Rest 400 — " —
tilsammen 977 rb. 56 fl.

Følgende er det allernaadigst approberede Budget for Lærestiftelsen for 1848.

Indtægt.		Budget for 1848.
		rb.
1. Renter af Lærestiftelsens Kapitalformue	165000 rb.	6718
<small>Foruden Lærestiftelsens faste Kapital er til Dato opgjort i Iq. Obligationer en Kapital ved indkomne Resignationer ved Overdragelse af Apotheker-Privilegier af</small>		
	2950 —	
<small>hvoraf et Aars Rente bliver som anført</small>		
	168950 rb. 6718 rb.	
2. Bidrag fra Adresskontoret		2000
3. — — den Rejersenske Fond		1000
4. — — Selskabet til Naturlærens Udbredelse		600
5. — — det Classenske Fidekommis		300
6. Universitetets Bidrag til det 1ste og 3die kemiske Laboratorium, ifølge Normalreglementets 4de Post f.	700 rb.	
<small>hvori dog afgaaer som Udtag paa et det 3die Laboratorium i 1845 bevilget Forskud</small>		
	100 —	
		600
7. Den til Løn for Læreren i geometrisk Tegning og for en Inspektorskriver bestemte Del af Avisindtægterne		300
8. Betaling for Afbenyttelsen af Lærestiftelsen til Forelæsninger og Ovelser		1650
9. Halvdelen af Netto-Gevinsten for Arbejder som udføres i Værkstederne		420
10. Leie-Indtægter		150
11. Erstatning for Brændsel og Gas af dem der benytte Lokalet		92
12. Tilfældige Indtægter		128
Summa Indtægt		13958

Udgift.

		Budget for 1848.
		rb.
1. Gager og Honorarer for Forelæsninger		5600
2. Løn til en Inspektorskriver og Honorar til Regnskabsføreren		300
3. Til det 1ste kemiske Laboratorium		1500
4. — — 2det — —		1275
5. — — 3die — —		350
6. — Værkstederne		1520
7. — den fysiske Samling		475
8. — — teknologiske Samling		100
9. — Tegneskuen		150
10. Erstatning til Universitetet for den af Lærestiftelsen benyttede Professoregaard		400
11. Til Gasbelysning, Brændsel, Skatter, Reparationer, Løn til 2 Karle samt til andre Udgifter vedkommende Lærestiftelsens almindelige Økonomi		1570
12. Renter og Afdrag paa Gjelden til den almindelige Skolefond		300
13. Til forskellige Udgifter og ekstraordinære Bidrag til enkelte af Lærestiftelsens Afdelinger, efter Bestyrelsens Anvisning		418
<small>Denne Post er forbejret med 34 rb., nemlig den ved første Indtægtspost paaregnede foragede Rente-Indtægt af Aktiver som ere erhvervede for Apotheker-Resignationer.</small>		
Summa Udgift		13958

Det med Lærestiftelsen forbundne Institut for Metalarbejdere havde i 1847, ifølge det aflagte Regnskab, følgende Indtægter og Udgifter.

Institutets Foredsønde.

Indtægt.	Overført 1402 rb. 48 ff.																		
Beholdning fra 1846	319 rb. 10 ff.																		
Renteindtægt	738 — 38 —																		
$\frac{1}{2}$ Aars Rente af en indkjøbt Obligation paa 300 rb.	6 — " —																		
Den Rejersenske Fonds Bidrag	300 — " —																		
Belysningens Bidrag	39 — " —																		
at overføre 1402 rb. 48 ff.																			
<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;"></td> <td style="text-align: right;">Elevernes Bidrag</td> <td style="text-align: right;">135 — 32 —</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">Udfillingen indbragte</td> <td style="text-align: right;">5 — 16 —</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">Ifølge Decision</td> <td style="text-align: right;">" — 48 —</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">Summa Indtægt</td> <td style="text-align: right;">1543 rb. 48 ff.</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">— Udgift</td> <td style="text-align: right;">1373 — 60 —</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">Beholdning d. 31 Decbr.</td> <td style="text-align: right;">169 rb. 84 ff.</td> </tr> </table>			Elevernes Bidrag	135 — 32 —		Udfillingen indbragte	5 — 16 —		Ifølge Decision	" — 48 —		Summa Indtægt	1543 rb. 48 ff.		— Udgift	1373 — 60 —		Beholdning d. 31 Decbr.	169 rb. 84 ff.
	Elevernes Bidrag	135 — 32 —																	
	Udfillingen indbragte	5 — 16 —																	
	Ifølge Decision	" — 48 —																	
	Summa Indtægt	1543 rb. 48 ff.																	
	— Udgift	1373 — 60 —																	
	Beholdning d. 31 Decbr.	169 rb. 84 ff.																	

Udgift.		Overført 809 rb. 32 ff.	
Faste Lønninger, som forr. Aar,		Anskaffelse af Materialier og	
tilsammen	250 rb. " ff.	Bedligeholdelser	116 — 28 —
Budets Løn	30 — " —	Brændsel, Olie og Lys	94 — 90 —
Husleje	100 — " —	Bogtrykker og Bogbinderarbejde,	
Bidrag til de to mindre Fonds	160 — " —	Avertissementer	33 — 72 —
for Undervisning i Drejning,		Brandforsikring	2 — 48 —
Gravering samt Drivning og		Kjøbt en kgl. Obligation paa	
Modellering (60 rb. 64 ff.)	269 — 32 —	300 rb. for	316 — 78 —
at overføre	809 rb. 32 ff.	Summa Udgift	1373 rb. 60 ff.

Rejseunderstøttelsesfonden.

Indtægt.		Udgift.	
Beholdning fra 1846.....	133 rb. 85 ff.	Indkjøbt en kgl. Obligation paa	
Renteindtægt.....	180 — " —	100 rb. for.....	106 rb. 51 ff.
Belynderes Bidrag	3 — " —	Summa Udgift	106 rb. 51 ff.
Instituttets Bidrag	150 — " —	— Indtægt	466 — 85 —
Summa Indtægt	466 rb. 85 ff.	Beholdning d. 31 Decb.	360 rb. 34 ff.

Præmiefonden.

Indtægt.		Udgift.	
Beholdning fra 1846.....	65 rb. 18 ff.	Til 3 Præmier.....	17 rb. 32 ff.
Renteindtægt.....	8 — " —	Summa Udgift	17 rb. 32 ff.
Instituttets Bidrag	10 — " —	— Indtægt	83 — 18 —
Summa Indtægt	83 rb. 18 ff.	Beholdning d. 31 Decb.	65 rb. 82 ff.

Instituttets rentebærende Formue er forøget med de anførte for Hovedfonden og Rejseunderstøttelsesfonden indkjøbte kongelige Obligationer paa ialt 400 rb. og udgjorde derefter

for Hovedfonden	18760 rb.
— Rejseunderstøttelsesfonden	4600 —
— Præmiefonden	260 —

tilsammen 23560 rb.

alt i kongelige Obligationer, for den største Del indskrevne i Statsgjældsdirectionens Protokoller. Heril komme de anførte kontante Beholdninger af resp. 169 rb. 84 ff., 360 rb. 34 ff., 65 rb. 82 ff., ialt 596 rb. 8 ff.